

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Nieuipoort.

(OCTOBER 1879 — JULI 1880.)

Voordrachten.

Vier openbare voordrachten werden door de Afdeeling gegeven in stads schouwburg :

24 October : *Een droom*, door den heer J. RINGOOT, schrijver der Afdeeling.

7 December : *Over de electriciteit* (met proefnemingen), door den heer LESCOUWIER, van Bixschote.

11 Januari : *Reinaart de Vos*, door den heer J. SABBE, van Brugge.

1 Februari : *Over de zeegetijden en zeestroomen*, door den heer KAREL MEYNNE, van Brussel.

Den leden der Afdeeling en hunnen huisgezinnen werden vier voordrachten aangeboden in het lokaal der Afdeeling :

8 October : *Onze zending en strijd*, door den heer P. DE SWARTE, voorzitter der Afdeeling.

9 November : *Afrika's beschaving*, door den heer H. COPPÉ, leeraar aan de middelbare school.

20 December : *Over de Boekdrukkunst*, door den heer G. DINGENS.

2 Februari : *De aarde beschouwd uit het luchtruim*, door den heer KAREL MEYNNE, van Brussel.

De bijval, welken deze voordrachten steeds genieten, is genoeg bekend, opdat het ons toegelaten zij hierop niet verder aan te dringen. — Voor het muzikaal deel, dat deze voordrachten opluisterde, zijn wij dankbetuigingen

verschuldigd aan het *Philharmoniek Genootschap* en de koorzang-maatschappij *De Havenzonen*, dezer stad, aan mevrouwen ARTHUR MEYNNE en SERAPH. VAN DAMME, aan de heeren VERHAGHE en H. MOERMAN, van Ieperen, VAN ACKER, van Brugge, VANDERSCHAEGHEN, van Gent, DUMON, van Oostende, en andere liefhebbers en leden, welke ons hunne welwillende medewerking verleenden.

Schoone kunsten.

Het is bekend dat de Afdeeling, met tusschenkomst van stad en staat (de provincie weigerde natuurlijk eenig hulp-geld voor een werk van volksbeschaving) en de medehulp van het Algemeen Bestuur van Gent eenen prijskamp uitschreef voor het opstellen eener cantate : *Hulde aan het Onderwijs*, ter gelegenheid van het 25^e verjaringsfeest van het bestaan onzer staats middelbare school. Een tweede prijskamp volgde voor het in muziek brengen der woorden dezer cantate, woorden van den veelbelovenden jongen dichter Frans De Meyere, die, eilaas! zoo vroegtijdig aan onze moedertaal werd ontrukkt. Dertien toonkundigen, zoo Belgen als Noord-Nederlanders, namen aan dezen wedstrijd deel, en zonden ons hunne partituren onder de volgende kenspreuken :

1. Frisch gewaagd, goed geslaagd.
2. 't Was nacht, het bracht het licht.
3. Alles stemt en kweelt zijn lied,
Slechts de boozen zingen niet.
4. Uit het hart,
Tot het hart.
5. Wil goed.
6. Twee en twee is toch vier !
7. Utile dulci.
8. Luctor ed Emergo.

9. Het werk veredelt.
10. Vox populi, vox Dei.
11. Kunstliefde.
12. Vrijheid en licht.
13. Multa pausis.

De jury, met het beoordeelen dezer gewrochten gelast, en welks samenstelling aan het Algemeen Bestuur toevertrouwd was, bestond uit de heeren : Peter Benoit, bestuurder der Muziekschool te Antwerpen; Richard Hol, toonkundige te Utrecht (Noord-Nederland); Willem Meyne, toonkundige te Brussel; W. F. G. Nicolai, bestuurder der Koninklijke Muziekschool te 's Gravenhage (Noord-Nederland); L. Van Gheluwe, bestuurder der Muziekschool van Brugge. Ziehier hoe het verslag zich uitdrukt : « De jury is eenparig van oordeel dat n° 4, met kenspreuk : *Uit het hart, tot het hart*, het beste is van de stukken, die binnen de termen van het programma vallen. De prijs wordt met drie stemmen tegen twee aan die cantate toegekend. De jury acht zich onbevoegd om eenige uitspraak te doen over de stukken, waarbij de termen van het programma uit het oog zijn verloren. »

Bij de opening der naambriefjes bleek dat het bekroonde stuk is van den heer Ludwig Felix Brandts Buys, te Rotterdam (Noord-Nederland).

De plechtigheden ter gelegenheid van het vijf-en-twintigjarig bestaan der middelbare school waren voorloopig vastgesteld voor het badgetijde van 1880; doch in tegenwoordigheid der nationale feesten, welke alle aandacht op de hoofdstad zullen vestigen, en de feestelijkheden in de provinciën om zoo te zeggen onmogelijk maken, bevond zich het stadsbestuur in de noodzakelijkheid ze tot 1881 te verschuiven, zoodat het uitvoeren der cantate ook tot toekomstig jaar uitgesteld blijft.

Onderwijs.

Bewaarschool. — De bewaarschool in Nieupoort is sedert eenige maanden eene afgedane zaak : twee onderwijzeressen, waarvan eene de daartoe voorgeschreven leergangen te Brugge gevolgd heeft, zijn met het verzorgen der kleinen gelast. Zijn wij daarover aan ons gemeentebestuur innigen dank verschuldigd, hetzij ons ook toegelaten te herinneren, dat, zooals onze vorige verslagen zulks getuigen, wij grootendeels hebben medegewerkt en bij de overheid herhaalde pogingen hebben aangewend om dergelijk gesticht te zien tot stand komen.

Staats middelbare school. — De heer Des. Jacquart, leerling onzer staats middelbare school, bekwam eene eervolle melding in den wedstrijd voor Nederlandsche taal. Getrouw aan hare gedragslijn, vooral wanneer het de verheerlijking geldt van onze schoone moedertaal, heeft onze Afdeeling het zich eenen plicht geacht voornoemden leerling eene belooning te schenken, bestaande uit de volgende werken : *Camera Obscura* door Nic. Beets, de *Gedichten* van Ledeganck en de *Gedichten* van J. Van Beers.

Middelbare school voor meisjes. — De oorzaken, welke wij in ons laatste verslag aanhaalden als een beletsel tot het inrichten van dit gesticht, hebben tot nog toe niet opgehouden te bestaan. Daar deze jammerlijke vertraging in het uitvoeren rechtstreeks in betrekking staat met de nieuwe wet op het middelbaar onderwijs, hopen wij, dat de stemming hiervan het stichten van bedoelde school zal verhaasten.

Geschenken. — Ter gelegenheid zijner voordrachten op 1 en 2 Februari schonk de heer Karel Meynne eenen prachtigen aardbol aan de gemeenteschool en aan de mid-

delbare school zijner vaderstad : de Afdeeling dankt hem daarover van harte.

Volksboekerijen.

Wij zullen aan den heer Jacquart, bijgestaan door den heer De Witte van Ramskapelle, de taak overlaten verslag te doen over de boekerijen, welke aan hunne zorgen zijn toevertrouwd; zeggen wij enkel, dat wij aan eenen oproep van de Afdeeling Ninove hebben beantwoord door het zenden van 18 boekdeelen, en dat in Algemeene Vergadering van 22 Februari j. l. het gedacht werd voor- uitgebracht insgelijks eene boekerij te stichten te Lombard- zijde. Doch daar de heeren leden dezer gemeente deden uitschijnen, dat het daartoe gunstig oogenblik nog niet gekomen was, werd het onderzoek van dit ontwerp tot later verschoven.

Staatkunde.

Voor elk rechtschapen hart is het onmogelijk met onverschilligheid de handelwijze te beschouwen, welke eene onvaderlandsche partij op eene zoo wraakroepende manier aan den dag spreidt. Niet tevreden met laster en logen alle wettelijk gezag te bezwadderen, niet tevreden met eene goddelijke instelling in eenen politieken winkel te herscheppen, niet tevreden met de kinderen van een zelfde vaderland tot oproer en burgeroorlog aan te hitsen, was zij laag genoeg om zelfs onze duurbare vorsten met hare vuige taal te besmetten, en walgelijke bedreigingen tegen hun kind, de prinses Stephanie, tegen eene onschul- dige uit te brabbelen. De maat was te vol; een kreet van verontwaardiging ontsnapte aan alle vaderlandsche borsten; alle weldenkende lieden schaarden zich rond onze welbe-

minde koninklijke familie, rond ons vooruitstrevend staatsbestuur, om met hen, hand in hand, als ware zonen der mannen van 1830, onze Grondwet en onze vrijheden te redden, uit den kolk waarin eene uitheemsche geestelijkheid ze wil storten. Onze Afdeeling kon ook niet nalaten het hare tot dit grootsche werk bij te dragen, en in menige omstandigheid heeft zij bewijzen gegeven van de diepgevoelde vaderlandsliefde, welke haar bezielt. Nauwelijks verspreidde zich de blijde mare van het huwelijk van eene onzer vorstinnen, of onze Afdeeling deed den vorst hare innige gelukwensen geworden. De heer Gouverneur, vertegenwoordiger des konings, vereert onze stad met een bezoek; onze tegenstrevers besluiten zich te onthouden; onze Afdeeling stemt eene som van 130 franken, om de gelegenhedsfeesten op te luisteren. Zij zond eenen brief van bedanking aan den heer Saintelette, en ondersteunde al de maatschappijen, die gezegden Minister hunne hulde brachten voor de vaderlandsche maatregelen, welke hij nam betrekkelijk het gebruik der Nederlandsche taal. De leerlingen van eenige lagere scholen in de omstreken onze stad, onderscheiden zich in de prijskampen: onze Afdeeling neemt de gelegenheid te baat om leerlingen en onderwijzers aan te moedigen in den strijd, welken zij tegen de dweeperij te voeren hebben. Eene tombola wordt ingericht ten voordeele van het behoeftig onderwijs der stad; de Afdeeling ondersteunt ze uit al hare krachten en stemt eenen prijs van 30 franken om aan die tombola geschonken te worden. De arme wordt niet vergeten: twee omhalingen gedaan in openbare voordrachten, ten voordeele der ouders, wier kinderen de gemeentescholen bijwonen, brengen eene som van omtrent honderd franken op, die ons toelaat eenige verzachting te brengen aan de diepe ellende, welke een harde winter op

de werkende klas deed wegen : *Moedertaal, Vaderland en Menschenliefde* is en blijft onze leus.

Geldmiddelen.

Geld! altijd geld!.... Dit was het eenige wat ongelukkiglijk ontbrak. Meer kon misschien beproefd worden, doch de bekrompen toestand onzer geldmiddelen (zie de Rekening) liet ons niet toe verdere werkzaamheden aan te vangen. Nochtans geenen moed verloren : blijft er goeds te stichten, de toekomst behoort ons toe. Wij danken al de weldoeners onzer Afdeeling, wij danken al de maatschappijen, die ons eene zoo milde hand toereikten, wij danken de menschevrienden, die onze boekerijen met nieuwe boekdeelen verrijkten, wij danken allen, die zich gewaardigen onze pogingen te ondersteunen : in de toekomst als in het verleden, durven wij op hunne medehulp rekenen, en wij verzekeren hun geene moeite te zullen sparen, om ons waardig te maken van het vertrouwen, dat zij in ons stellen.

De Schrijver,
J. RINGOOT.

Volksboekerijen.

Elk voorgaande jaar mochten wij zeggen dat onze medeburgers, en wel voornamelijk de werkende klas, het lezen als eene nuttige en aangename bezigheid aanzien. Nu nogmaals mogen wij met fierheid op de bekomene uitslagen nederzien.

Lezers. Van October 1879 tot einde Juni 1880 zijn er 1213 boeken uitgeleend geweest; 22 dier werken handelen over geschiedenis en aardrijkskunde, 17 spreken over kunsten en ambachten, 41 zijn reisverhalen, en 34 zijn

andere wetenschappelijke werken ; de overige zijn romantische verhalen en novellen.

Behalve de hierboven gemelde boeken zijn er nog omtrent 300 ter lezing gegeven geweest, voor zij in het register der volksboekery waren ingeschreven.

Geschenken. Gedurende dit jaar ontvingen wij van den heer Donkersloot, geneesheer aan het krankzinnigen-gesticht te Dordrecht (Noord-Nederland), 14 boekwerken ; van den heer Frans de Brauwere 4 boeken en de heer Polyd. Gommens schonk ons één boekwerk.

Voor wat de geldelijke giften betreft, die zijn in het verslag van den heer schatbewaarder aangehaald, wij zullen er dus hier niet van spreken.

Aangekochte boeken. Dit jaar zijn er 120 boeken aangekocht, zoo dat wij nu van 1000 tot 1100 boekdeelen in onze boekery hebben.

Hier moeten wij met eenige spijt bekennen, dat wij verleden jaar te veel op de medewerking van al onze leden hadden gerekend ; wij hadden ons ingebeeld, dat wij onze boekery met ruim 400 boekdeelen zouden vermeerderd hebben. Wij hebben ons bedrogen gevonden. Nu, dit is waarschijnlijk uit het geheugen van deze leden, die tot nu toe nog *niets* hebben gegeven, verdwenen, daarom nemen wij de vrijheid nog eens aan te dringen, opdat zij toch elk wat zouden bijbrengen om onze medeburgers geestesvoedsel te verschaffen.

Voordeel der boekeryen. Zeker mogen wij zijn, dat een mensch, die leest, een mensch is, die leert, dat het een mensch is, die zal trachten beter te worden, indien hij op eenen verkeerden weg is, en die zich in het goede zal sterken, zoo hij van den rechten weg niet is afgedwaald.

De volksboekery is de plaats, waar de werkman en de burger hunne plichten leeren kennen, en hunne rechten

leeren verdedigen; het is de plaats, waar men gesterkt wordt om de dweeperij, die hedendaags tegen licht, vooruitgang en volksbeschaving eenen zoo hardnekkigen strijd voert, het hoofd te bieden.

Volksboekerij te Ramskapelle. Er blijft ons nu nog verslag te doen over de volksboekerij, die door onze Afdeeling in het naburige Ramskapelle tot stand is gebracht.

De zorg over deze boekerij is toevertrouwd aan den heer Gustaaf De Witte, die met onvermoeibaren iever zich op deze taak heeft toegelegd, niettegenstaande de tegenkantingen en de onderduimsche vervolgingen, waaraan hij zeker weet zich bloot te stellen.

Deze boekerij, waarvoor reeds omtrent 300 boekdeelen beschikbaar zijn, heeft van in het begin te Ramskapelle wortel geschoten, en is reeds aan het bloeien. Dit bewijst dat de bevolking van dat dorp ook het goede en het nuttige van zulke inrichting weet te waardeeren.

Van half Januari, tijdstip der opening van de boekerij, tot einde Juni zijn er 108 boeken ter lezing uitgegeven geweest.

Met volle vertrouwen durven wij voorzeggén, dat er toekomende jaar ten minste 400 boekdeelen zullen uitgehaald worden.

Moed dan, heeren leden van Ramskapelle; volharding in het grootsche werk, dat gij ondernomen hebt, en de heilzame vruchten, die gij er van zult oogsten, zullen U ruimschoots beloonen over den laster, dien men onvermijdelijk over uwe pogingen zal verspreiden.

De Boekbewaarder,
D. JACQUART.

Rekening van het dienstjaar 1879-1880.

Gewone werkzaamheden.

ONTVANGSTEN:

Aandeel in de bijdragen der leden	fr.	192 00
Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de gewone werkzaamheden van de Afdeeling	"	100 00
Vergoeding van het Algemeen Bestuur voor het zen- den der uitgaven aan de leden	"	29 50
Opbrengst der bus in het lokaal	"	140 87
Toelage der stad voor het feest van den heer gou- verneur	"	65 00
Totaal der ontvangsten.	fr.	527 37

UITGAVEN:

Schadelijk slot van het vorige jaar.	fr.	387 13
Openbare voordrachten	"	282 60
Voordrachten voor de leden	"	9 00
Pianohuur	"	100 00
Drukkosten.	"	96 75
Bureelkosten	"	29 70
Bode	"	30 00
Uitreiking van kolen aan de armen	"	50 00
Belooning aan leerlingen der middelbare school . . .	"	15 00
Onkosten van het feest van den heer gouverneur . . .	"	123 40
Totaal der uitgaven.	fr.	1123 58
Totaal der ontvangsten.	"	527 37
Schadelijk slot.	fr.	596 21

Boekerijen.

ONTVANGSTEN:

Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur . . .	fr.	150 00
Opbrengst der bus bij de openbare voordrachten . . .	"	47 44
Van den heer De Swarte.	"	5 00
" L. Gommers	"	5 00

Van den heer Van Themsche	"	5 00
" Emiel Meynne	"	5 00
Te zamen.	fr.	217 44

UITGAVEN:

Schadelijk slot van het vorige jaar.	fr.	100 74
Aankoop van boeken	"	167 55
Inschrijving op tijdschriften en boekwerken.	"	9 45
Inbinden van boeken	"	50 30
Drukkosten.	"	12 50
Betaald bij het ontvangen van verschillende toezendingen	"	1 20
Beknopt verslag van de handelingen der Kamer der volksvertegenwoordigers	"	1 00
Totaal der uitgaven.	fr.	342 74
Totaal der ontvangsten.	"	217 44
Schadelijk slot.	fr.	125 30

De Schatbewaarder,

F. A. DE BRAUWERE-KESTELOOT.

Bestuur der Afdeeling Nieupoort voor 1880-1881.

P. F. DE SWARTE, *voorzitter*; J. RINGOOT, *eerste schrijver*; L. GOMMERS-KESTELOOT, *tweede schrijver*; F. A. DE BRAUWERE-KESTELOOT, *schatbewaarder*; D. JACQUART, *boekbewaarder*; ARTHUR MEYNNE en A. VAN THEMSCHE, *leden*.

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Wetteren.

(OCTOBER 1879 — JULI 1880.)

Onze Afdeeling gaf sedert ons laatste verslag twee voordrachten.